

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2013/14:53

Stenografiska
uppteckningar
2013/14:53

Söndagen den 31 augusti

1 § Europeiska rådet

Statsminister Fredrik Reinfeldt

Återrappport från extra möte i Europeiska rådet den 31 augusti 2014

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Härmed förklarar jag sammanträdet öppnat och hälsar statsminister Fredrik Reinfeldt välkommen via telefon till EU-nämnden. Det gäller återrapportering från Europeiska rådets extramöte.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Ledamöter av riksdagens EU-nämnd! Europeiska rådet möttes i går för ett extrainsatt möte. Syftet med mötet var från början främst att utnämna Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor mot bakgrund av att detta inte var möjligt vid vårt senaste möte i juli. Till detta lades sedan också utnämningen av nästa ordförande för Europeiska rådet. Men främst diskuterade vi det allvarliga läge som råder i Ukraina och unionens svar på den ryska aggressionen samt den djupt oroande utvecklingen i Irak och Syrien och Isils framryckningar. Dessutom antog vi slutsatser om läget i Gaza och Libyen och om den smittsamma sjukdomen ebola.

Herr ordförande! Europeiska rådet inleddes med ett möte med Ukrainas president Porosjenko. Han informerade om de intensifierade striderna i östra Ukraina, där Ryssland har trappat upp sitt stöd till separatisterna och gått in med ytterligare militära styrkor. Han talar om ett regelrätt krig och vädjar om stöd från EU för sin fredsplan. Det blev en lång diskussion om läget i Ukraina och EU:s relation till Ryssland, där det fanns en hel del olika åsikter. Till slut enades vi om texter som fördömer den ryska militära aggressionen på ukrainskt territorium och kräver att de ryska styrkorna och vapnen omedelbart dras tillbaka.

Som en reaktion på Rysslands upptrappning av striderna beslutade vi också att ge i uppdrag åt kommissionen och utrikestjänsten att inom en vecka presentera förslag på skärpta ekonomiska sanktioner. Dessa förslag ska ingå i en reglering så att alla personer och institutioner som står i förbindelse med separatisterna i Donbassregionen kan listas och bli föremål för restriktiva åtgärder. Europeiska rådet gav stöd till president Porosjenkos fredsplan, inklusive eldupphör, kontroll av gränserna och ett

omedelbart stopp för flödet av vapen, materiel och militär från Ryssland till Ukraina.

Det är mycket välkommet att Europeiska rådet på detta sätt kunde möta den ryska upptrappningen med ytterligare åtgärder.

Herr ordförande! Herman Van Rompuy presenterade vid mötet sitt förslag till ny ordförande för Europeiska rådet, Polens nuvarande premiärminister Donald Tusk, och sitt förslag till unionens nya höga representant, den nuvarande italienska utrikesministern, Federica Mogherini. Inget medlemsland invände mot förslaget. I fråga om Federica Mogherini lade ett medlemsland ned sin röst, nämligen Litauen. Detta paket representerar en balans mellan de olika kriterier som jag tidigare redogjort för, balans mellan olika politiska grupper, mellan syd och nord, mellan nya och gamla medlemsländer och också genderbalans.

Herr ordförande! Vi diskuterade kort det allvarliga läget i Irak och Syrien till följd av Isils framfart. Det är en brutal terrororganisation som EU fördömer i skarpaste ordalag. Som ni vet har vissa medlemsstater beslutat att bistå med militärt stöd till den kurdiska peshmergan för att bekämpas Isil. Från svensk sida ger vi ett betydande humanitärt bistånd. Sedan början av året har vi bidragit med närmare 150 miljoner kronor i humanitärt stöd till Irak, varav 50 miljoner kronor i förra veckan i form av hjälpsändningar. Då landade två flygplan med tält, filter, generatorer och andra förnödenheter för att något bidra till att lindra de svåra förhållandena för de många människor som tvingas på flykt. Europeiska rådet ombad kommissionen att säkerställa en effektivare användning av existerande sanktioner, särskilt när det gäller Isils möjligheter till olaglig försäljning av olja.

Vi antog också slutsatser om Libyen. De upptrappade striderna och den politiska maktkampen mellan olika milisgrupper är på väg att leda till Libyens sönderfall. Europeiska rådet riktar en uppmaning till alla parter att upphöra med striderna, ingå vapenvila och inleda en nationell dialog för att uppnå långsiktig stabilitet.

Europeiska rådet välkomnade vapenvilan i Gaza och uppmanar parterna att återuppta förhandlingar för att uppnå en tvåstatslösning.

Slutligen antog vi slutsatser om ebola och underströk vikten av att omvärlden ger koordinerat stöd till de drabbade länderna.

Herr ordförande! Med detta är jag redo att svara på nämndens frågor.

Anf. 3 TOMMY WAIDELICH (S):

Tack, statsministern, för åiterrapporten! Frågan om topposterna har ni ju avhandlat i går, så jag tänkte gå direkt in på den stora frågan som handlar om Ukraina, som statsministern också poängterade.

I samrådet förstod jag statsministern som att när det gäller de ytterligare viktiga åtgärderna handlar det om en breddning av det så kallade steg tre. Statsministern nämnde individer, personer och institutioner på den här restriktionslistan. Innebär det att det inom en vecka också kan komma förslag gällande handel?

Den andra frågan jag har är: Hur snabbt, enligt statsministerns bedömning, kan eventuellt skärpta ekonomiska sanktioner träda i kraft när förslagen ligger på bordet om en vecka?

Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Det ska förstås som att det kan handla om ytterligare handelssanktioner. De kan träda i funktion i samma stund som ett beslutsorgan inom EU fattar ett beslut. Det kan vara i form av en råds-konstellation, alltså utrikesministrarna eller Coreperambassadörerna. Dessa agerade väldigt mycket kring de beslut som fattades för en dryg månad sedan när handelssanktionerna infördes.

Vi ber kommissionen att förbereda ytterligare förstärkta handels-sanktioner, och för att sätta tryck på Ryssland gav vi tidsramen på en vecka. Men då är det möjligt att inom den veckan fortsatt verka med diplomati och politisk påverkan och sedan, om det blir nödvändigt, fatta beslut i enlighet med hur jag beskrev det.

Anf. 5 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag tänkte följa upp frågan som vi hade i går om de stridande parterna till IS. Jag ser att Europeiska rådet fastslår att det behövs beslutsamma åtgärder för att hejda strömmen av svenska stridande men också lämnar öppet för att [ohörbart].

Kan statsministern säga någonting om vad det i så fall skulle kunna tänkas vara?

Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! I sanningens namn fördes det inga längre diskussioner om vad innebörden i detta var. Det var ett toppmöte väldigt koncentrat kring situationen i Ukraina. Vi har inte försökt precisera det, utöver vad som står i slutsatstexterna. Det är det ärliga svaret på den frågan.

Känslan är att det har varit lite olika ingångar till hur man ska hantera situationen i norra Irak. En del har talat om att på olika sätt beväpna peshmerga samt att givetvis försöka agera via världssamfundet, men det handlar naturligtvis också om olika former av [ohörbart] att på olika sätt diskutera Isil. Sverige har sagt: Ja, men det är också viktigt att det görs humanitära insatser. Dessa reflekteras i slutsatstexterna, men någon vidare diskussion fördes aldrig utöver det som står där.

Anf. 7 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Jag vill börja med att tacka statsministern för återrapporten. När det gäller att utse de fyra topposterna vill jag bara markera att vi beklagar att det nu verkar bli tre män och en kvinna, eftersom den föreslagna personen som eurogruppens ordförande är man. Vi beklagar detta.

Beträffande Ukraina ställde Tommy Waidelich en liknande fråga som den jag hade tänkt ställa, så jag upprepar inte den.

Slutligen vill jag ge mitt stöd till att vi ger humanitärt stöd till Irak och försöker lindra konflikten där.

Anf. 8 JOHAN HEDIN (C):

Herr ordförande! Jag har två frågor om Ukraina. Den första är vad som egentligen händer med utredningen av det nedskjutna planet MH17.

Har man fått access till olycksplatsen? Om inte, bedömer man kunna få det i närtid så att det kan utredas?

Den andra frågan är om EU-länders vapenexport till Ryssland diskuterats, lämpligheten av den och om man kanske skulle upphöra med den. Till exempel säljer Frankrike örlogsfartyg till Ryssland, vilka mycket väl kan användas i områdena runt Krim.

Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Jag vill understryka för Ulf Holm att vi inte har tagit ställning till något förslag till ordförandeposten i eurogruppen. Det jag hänvisade till i går och den information som finns bygger på medieuppgifter kopplat till vad förbundskanslern har sagt. Något förslag har vi inte att ta ställning till.

När det gäller det nedskjutna planet konstateras fortsatt att det inte finns möjlighet till full access till området. Det beror på att det fortsatt pågår strider i området. Vi reagerar naturligtvis på det och markerar att full access till området borde tillåtas.

Vad gäller vapenembargo har Sverige fört fram diskussioner om det. Det har, när handelssanktioner utformats, påpekats att olika länder har olika typer av handelsförbindelser med Ryssland. Den franska beskrivningen av detta har varit att man inte avser att inleda nya affärer, däremot fullfölja dem som man tidigare ingått kontrakt kring. Någon specifik del av handeln nämndes inte i går, utan det var en allmänt bred uppmaning till kommissionen att föreslå förstärkningar inom en vecka.

Anf. 10 EMMA WALLRUP (V):

Jag vill liksom Socialdemokraterna beklaga att man inte har lyckats nå en jämställd tillsättning av posterna totalt sett, men vi är positiva till att det i alla fall finns en kvinna med.

Sedan undrar jag, beträffande läget i Syrien, hur man diskuterar när det gäller att samarbeta med FN och att försöka få FN att agera tidigare.

Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Inte heller när det gäller läget i Syrien fördes det några diskussioner, men det är nu Staffan de Mistura, bland annat med kopplingar till sin svenska bakgrund, som tagit över den närmast omöjliga uppgiften – såsom den beskrivs av många – att försöka vara medlare i denna stora konflikt. Jag tror att alla är överens om att det är [ohörbart] i FN:s säkerhetsråd och världssamfundet som på ett negativt sätt inverkar och därmed försvårar möjligheterna att nå fram till en långsiktig lösning. De parter som nu nog får beskrivas som olika parter, som strider på marken, tror oftast på militära lösningar, och långsiktigt ser det som sättet att försöka lösa konflikten i Syrien.

Vi förde, som sagt, inte diskussioner heller på dessa områden, utöver vad som tagits upp i slutsatstexterna.

Anf. 12 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för en bra redogörelse! Sanktioner är ett trubbigt redskap, men vi ser såväl historiskt som i närtid att

de kan ge effekt. Kommissionen har nu fått i uppdrag att inom en vecka lägga fram ett förslag. Sker det i olika steg, beroende på utvecklingen? Om det inte går åt rätt håll inom de närmaste veckorna eller månaderna, finns det då delar i det här som gör att man kan utöka sanktionssystemet? Vilket mandat fick kommissionen för den vecka inom vilken de ska förbereda förslag?

2013/14:53

31 augusti

Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Det beställdes fram signifikanta skärpningar av sanktionerna. Tidsramen är, som sagt, en vecka, och därutöver har egentligen inte sagts annat än att vi refererar till behovet av att respektera president Porosjenkos fredsplan. Den i sin tur innehåller flera steg och tidsplaner, bland annat val till det ukrainska parlamentet i slutet av oktober.

Vi ska minnas att många av de medlemsländer som närvarade i går kväll också är Natomedlemmar, dock inte Sverige. De möts för ett Natotoppmöte i slutet av nästa vecka – det inleds på torsdag i Cardiff – och jag tror att alla förutser att där fortsätter eller tar dessa diskussioner vid, men då alltså i ett annat forum.

Det här var EU:s sätt att markera att det finns en tidsgräns på en vecka. Det kommer säkert att bli reaktioner av något slag från Natotoppmötet, och sedan finns en referens till att allt vi gör naturligtvis följer utvecklingen på marken och den faktiska situationen, detta i hopp om att Ryssland ska ändra sig och avsluta sitt aggressiva beteende.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Avslutningsvis har jag en praktisk fråga till statsministern. Det talas i slutsatserna om ett extra möte i Europeiska rådet gällande ekonomin, och vi undrar om det finns någon uppfattning om när det kan komma att inträffa.

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Det är ett uppföljningsmöte till de möten som tidigare har hållits i Berlin och Paris; jag var själv närvarande vid mötet i Paris. Det är ett tematiskt möte som tittar på arbetslöshet med tyngdpunkt på ungdomsarbetslöshet. Det italienska ordförandeskapet har erbjudit sig att hålla ett uppföljningsmöte i Rom. Europeiska rådet valde att inte exakt tidsätta mötet, utan vi landade i att det hålls i oktober.

Här finns flera avvägningar att göra. Bland annat ska vi säga det uppenbara, att det är på väg ett skifte mellan kommissionspresidenter och kommissioner som jag tror att man väger in beträffande när det kan vara lämpligt att ha mötet. Jag har inte mer information än så.

Det är alltså ett tematiskt möte, det är avsett att hållas i Rom någon gång i oktober, men exakt tidpunkt är ännu inte utsatt.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen, och vi tackar statsministern för hans deltagande i dag.

Med detta förklarar jag sammanträdet gällande återrapporten avslutat.

2013/14:53

31 augusti

Innehållsförteckning

2013/14:53

31 augusti

1 § Europeiska rådet.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	1
Anf. 3 TOMMY WAIDELICH (S)	2
Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	2
Anf. 5 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	3
Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	3
Anf. 7 Andre vice talman ULF HOLM (MP).....	3
Anf. 8 JOHAN HEDIN (C).....	3
Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	4
Anf. 10 EMMA WALLRUP (V).....	4
Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	4
Anf. 12 CAROLINE SZYBER (KD)	4
Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	5
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	5
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	5